

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 21.5.2019
Sayı : 933

10/1241

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çerkes sürgününün 155. Yıldönümünde tarihsel gerçekliğin ortaya konulması ve Kafkas halklarının sorunlarının tespiti, çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve İktüzüğün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca meclis araştırması açılmasını arz ederim.

Saygılarımla.

Engin ÖZKOÇ

Sakarya Milletvekili

CHP Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Modern tarihin en büyük kitlesel nüfus hareketlerinden biri olan Çerkes sürgünü, 19. Yüzyılda, özellikle 1864 yılında yoğunlaşmak üzere, Kuzey Kafkasya halklarının Osmanlı topraklarına yönelik zorunlu göçlerini ifade eder. Farklı kaynaklara göre, göçe zorlanan nüfus sayısı 1,5 milyonu bulmaktadır.

Bu zorunlu göçe dair tarihsel gerçekliğin ortaya konulmasını bekleyen Türkiye’de milyonlarca Kafkas kökenli yurttaşımız bulunmaktadır.

Ünlü tarihçi Prof. Dr. Kemal Karpat, konuya ilişkin makalesinde, Çerkesler ve Adige, Abhaz, Ubıh gibi diğer Kuzey Kafkas halklarının 1862-1864 yıllarında öldürülmeleri ve anayurtlarından sökülüp atılmalarını, insanlık tarihinin en büyük katliamlarından biri olarak anmaktadır. Karpat çalışmasında, “Tarihçiler ve yazarlar, Kafkas halklarının azabını nedense duymamış gibi hareket ederek, dünyaya bildirmemişlerdir” tespitine yer vermiştir.

“Kafkas halklarının azabı”, Trabzon’daki Rus Konsolosunun, tehcir işlerini yürüten General Katraçef’e yazdığı rapora şu şekilde yansımıştır; “Türkiye’ye gitmek üzere Batum’a 70 bin Çerkes geldi. Bunlardan vasati olarak günde 7 kişi ölüyor. Trabzon’a çıkarılan 24 bin 700 kişiden şimdiye kadar 19 bin kişi ölmüştür. Şimdi orada bulunan 63 bin 900 kişiden her gün 180-250 kişi ölmektedir. Samsun civarındaki 110 bin kişi arasında her gün vasati 200 kişi can veriyor. Trabzon, Varna, İstanbul’a götürülen 4 bin 650 kişiden de günde 40-60 kişinin öldüğünü haber aldım.”

Erişilebilen sınırlı sayıdaki kaynak bile acının ve zulmün boyutunu ortaya koymaktadır. Sürgün sırasında yaşamını yitiren Kafkas halklarının sayısının 500 bini bulduğu tahmin edilmektedir.

Başlangıç tarihi 21 Mayıs 1864 olarak kabul edilen zorunlu göçün 155. Yıldönümünde, tüm yaşananların Osmanlı arşivleri başta olmak üzere Rus arşivlerinden de yararlanarak açığa çıkarılması gerekmektedir.

Tarihsel gerçekliğin ortaya konulması, Kafkas halklarının yaşadığı sorunların tespiti ve çözümü konusunda devlet desteğinin sağlanması, sağlıklı bir politikanın oluşturulabilmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca meclis araştırması açılmasını arz ediyorum.

